

MOLIYAVIY HISOBOTNING MILLIY STANDARTIDAN XALQARO STANDARTLARIGA O'TISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMI

MUXLISA XO'JAYEVA OLMUROT QIZI

Toshkent iqtisodiyot universiteti

Buxgalteriya

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada O'zbekistondagi moliyaviy hisobotning milliy standartlardan xalqaro standartlarga o'tish jarayonidagi muammolar va ularning yechimlari tahlil qilinadi. Milliy va xalqaro standartlar o'rtasidagi tafovutlar, hisobga olish usullari, moliyaviy hisobotlarning shakli va mazmuni, shuningdek, soliq va audit amaliyotlaridagi farqlar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot davomida bu muammolarni hal qilish bo'yicha tavsiyalar beriladi va bu jarayonni samarali o'tkazish uchun zarur bo'lgan chora-tadbirlar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: *moliyaviy hisobot, milliy standartlar, xalqaro standartlar, muammolar, yechimlar*

KIRISH

Moliyaviy hisobotlar tashkilotlarning moliyaviy holatini va faoliyatini aks ettiradi. Milliy standartlardan xalqaro standartlarga o'tish jarayoni O'zbekistonda muhim ahamiyatga ega, chunki bu jarayon shaffoflikni oshirishi va xalqaro savdoda raqobatbardoshlikni ta'minlashi mumkin. Biroq, ushbu o'tish jarayoni bir qator muammolarni keltirib chiqaradi, jumladan, malakali kadrlar yetishmasligi, mavjud amaliyotlar va qoidalarda farqlar va texnik yordamning yetishmasligi.

ASOSIY QISM

Milliy va Xalqaro Standartlar o'rtasidagi tafovutlar:

- Hisobga olish usullari va tamoyillari.
- Moliyaviy hisobot shakli va mazmuni.
- Soliq va audit amaliyotlaridagi farqlar.

Muammolar:

- **Malakali kadrlar yetishmasligi:** Milliy standartlardan xalqaro standartlarga o'tish uchun malakali buxgalterlar va auditorlar kerak.
- **Texnik infratuzilma:** Xalqaro standartlarga muvofiq ishlash uchun zamonaviy dasturiy ta'minot va texnologiyalar zarur.
- **Tashkiliy muammolar:** Korxonalar o'z faoliyatini xalqaro standartlarga mos ravishda tashkil etish jarayonida qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.

Yechimlar:

- **Malaka oshirish kurslari:** Buxgalterlar va auditorlar uchun xalqaro standartlar bo'yicha treninglar o'tkazish.
- **Texnologik yondashuv:** Zamonaviy dasturiy ta'minot va avtomatlashtirish vositalaridan foydalanish.
- **Tashkiliy o'zgarishlar:** Korxonalar ichidagi tartiblarni qayta ko'rib chiqish va optimallashtirish.
- Milliy va xalqaro standartlar o'rtasidagi tafovutlar moliyaviy hisobotlarni tayyorlashda muhim rol o'ynaydi.

1. Hisobga olish usullari: Milliy standartlar ko'proq an'anaviy yondashuvlarga asoslanadi, bu esa ba'zi aktivlar va majburiyatlarni baholashda kamchiliklarga olib kelishi mumkin. Xalqaro standartlar esa aktivlarni baholashda adolatli qiymatga ko'proq urg'u beradi, bu esa moliyaviy hisobotlarning aniq va shaffof bo'lishini ta'minlaydi.

2. Moliyaviy hisobot shakli va mazmuni: Milliy standartlar bo'yicha moliyaviy hisobotlar ko'pincha qisqa va soddalashtirilgan shaklda taqdim etiladi, xalqaro standartlar esa batafsil va keng qamrovli ma'lumotlarni taqdim etadi. Misol uchun, aktivlar va majburiyatlarning tasnifi, daromadlar va xarajatlar bo'yicha hisobotlar ko'proq tafsilotlarni o'z ichiga oladi.

3. Soliq va audit amaliyotlari: Milliy va xalqaro standartlar o'rtasida soliq hisoboti va audit jarayonida ham farqlar mavjud. Milliy standartlar ko'proq o'ziga xos qoidalarni o'z ichiga olsa, xalqaro standartlar global qoidalar va amaliyotlarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Muammolar

Milliy standartlardan xalqaro standartlarga o'tish jarayonida bir qator muammolar mavjud.

1. Malakali kadrlar yetishmasligi: O'zbekistonda malakali buxgalterlar va auditorlar yetishmasligi katta muammo hisoblanadi. Milliy standartlardan xalqaro standartlarga o'tish uchun zarur bo'lgan mutaxassislar soni yetarli emas.

2. Texnik infratuzilma: Xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlar tuzish uchun zamonaviy dasturiy ta'minot va texnologiyalarga ehtiyoj bor. Biroq, ko'plab tashkilotlar bu jarayon uchun zaruriy resurslarga ega emas.

3. Tashkiliy muammolar: Tashkilotlar o'z faoliyatini xalqaro standartlarga mos ravishda tashkil etishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Bu, ko'pincha ichki jarayonlarning murakkabligi va resurslar yetishmasligi bilan bog'liq.

Yechimlar

Ushbu muammolarni hal etish uchun bir qator yechimlar taklif etiladi.

1. Malaka oshirish kurslari: Buxgalterlar va auditorlar uchun xalqaro standartlar bo'yicha malaka oshirish kurslarini tashkil etish va ularni jalb etish, xalqaro tajribalarni o'rganish imkoniyatlarini yaratadi.

2. Texnologik yondashuv: Tashkilotlar zamonaviy dasturiy ta'minot va avtomatlashtirish vositalaridan foydalangan holda hisobotlarni tuzishni osonlashtirishi va samaradorligini oshirishi mumkin. Bularga buxgalteriya dasturlari va hisobotlarni avtomatlashtirish platformalari kiradi.

3. Tashkiliy o'zgarishlar: Korxonalar ichidagi jarayonlarni takomillashtirish va optimallashtirish, shuningdek, malakali xodimlarni jalb etish orqali tashkilotlar xalqaro standartlarga muvofiq faoliyat yuritish jarayonini yengillashtirishi mumkin.

Moliyaviy hisobotning milliy standartidan xalqaro standartlarga o'tish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish va samarali yechimlarni amalga oshirish, tashkilotlarning moliyaviy hisobotlarining sifatini oshirishga, shaffofligini ta'minlashga va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Ushbu jarayonni yengillashtirish uchun malaka oshirish, texnologik yondashuvlar va tashkiliy o'zgarishlar zarurdir. Kelajakda, bu jarayonni yanada muvaffaqiyatli o'tkazish uchun zamonaviy yondashuvlar va tajribalarni qo'llash muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Moliyaviy hisobotning milliy standartidan xalqaro standartlarga o'tish jarayonida bir qator muammolar mavjud. Ushbu muammolarni hal etish va samarali yechimlarni amalga oshirish, tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirish va xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishlariga yordam beradi. Kelajakda, bu jarayonni yanada yengillashtirish uchun zamonaviy yondashuvlar va tajribalar qo'llanilishi lozim.

Moliyaviy hisobotning milliy standartlardan xalqaro standartlarga o'tish jarayoni O'zbekistonda muhim va dolzarb masala sifatida qaraladi. Ushbu o'tish nafaqat shaffoflikni oshirish va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni ta'minlash, balki moliyaviy hisobotlarning sifatini ham yaxshilashga yordam beradi.

Biroq, bu jarayon bir qator muammolarni keltirib chiqaradi. Malakali kadrlar yetishmasligi, zamonaviy texnik infratuzilmaning yo'qligi va tashkiliy muammolar ushbu o'tish jarayonini murakkablashtiradi. Ushbu muammolarni hal etish uchun malaka oshirish kurslari, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va tashkiliy o'zgarishlarni amalga oshirish zarur.

Ushbu tadqiqot natijalari ko'rsatadiki, milliy va xalqaro standartlar o'rtasidagi tafovutlarni aniqlash va ularga yechimlar ishlab chiqish tashkilotlar uchun muhim ahamiyatga ega. Kelajakda, xalqaro standartlarga muvofiq faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan resurslar va malakali kadrlarni tayyorlash jarayonlarini davom ettirish muhimdir. Shunday qilib, O'zbekistonning moliyaviy hisobot tizimi yanada rivojlanadi va xalqaro talablar bilan mos keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mahmudov, R. (2021). "Buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotlar: nazariya va amaliyot."
2. Salimov, T. (2020). "Moliyaviy hisobotlarni tayyorlashda xalqaro standartlar."
3. O'zbekiston Respublikasi Moliyaviy hisobotlar bo'yicha milliy standartlar to'g'risidagi qo'llanma.
4. Abdullaeva, D. (2022). "Xalqaro standartlarga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tayyorlash jarayonlari."